

ALLAH BİR KAVMİN İYİLİĞİNİ İSTERSE*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve'l-âkıbetü li'l- müttakîn...Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ecmaîn...

İ'lemû eyyühe'l-ihvân... İnne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve enne efdale'l-hedyi hedyü muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يُوحِيَ بِأَمْرِهِ تَكَلَّمَ
بِالْوَحْيِ، وَإِذَا تَكَلَّمَ بِالْوَحْيِ أَخَذَتِ السَّمَاوَاتُ
رَجْفَةً شَدِيدَةً، مِنْ خَوْفِ اللَّهِ تَعَالَى، فَإِذَا سَمِعَ
بِذَلِكَ أَهْلُ السَّمَاوَاتِ، صُعِقُوا وَخَرُّوا سُجَّدًا،
فَيَكُونُ أَوَّلُ مَنْ يَرْفَعُ رَأْسَهُ جِبْرِيلُ، فَيُكَلِّمُهُ
اللَّهُ تَعَالَى مِنْ وَحْيِهِ بِمَا أَرَادَ، فَيَنْتَهِي بِهِ

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

جِبْرِيلُ عَلَى الْمَلَائِكَةِ، كَلَّمَ مَرَّ بِسَّمَاءٍ سَأَلَهُ
أَهْلَهَا: مَاذَا قَالَ رَبُّنَا يَا جِبْرِيلُ؟ فَيَقُولُ
جِبْرِيلُ: قَالَ الْحَقُّ، وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ؛
فَيَقُولُونَ كُلُّهُمْ مِثْلَ مَا قَالَ جِبْرِيلُ، فَيَنْتَهِي
بِهِ جِبْرِيلُ، حَيْثُ أُمِرَ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

(ابن جرير، وابن أبي حاتم، وأبو الشيخ، وابن مردويه، ق. طب. عن النواس بن سمعان)

RE. 27/9 (*Izâ erâde'llâhu teâlâ en yûhiye bi-emrihî tekelleme bi'l-vahyi...*) *Îlâ âhiri'l-hadîs.*

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Beraber bir salevât-ı şerife okuyalım:

“—Allâhümme sallî alâââ... Seyyidinâââ... Muhammedinin- nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâââ... Âlihîîî, ve sahbihîîî, ve sellim.” (3 defa)

Cenab-ı Feyyâz-ı Mutlak Hazretleri, iki cihanın serveri, sevgili Peygamberimiz'in şefaatine cümlemizi nâil eylesin...

a. Bina Yapmanın Kötülüğü

Geçenki dersimizde Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin sevmediği şeylerden bahsettik. Sevmediği şeylerden birisi bina yapmakla meşgul olmak. Toprak ve çamur dediği, bina yapmakla meşgul olmak, yani ömrünü ve servetini bu yolda zâyî etmek.

En büyük zararlardan olmasına binâen Cenâb-ı
Peygamber buyuruyorlar ki:¹

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ شَرًّا، خَصَّرَ لَهُ فِي اللَّيْلِ
وَالطَّيْنِ، حَتَّى يَبْنِيَ

(طب . خط . عن جابر)

RE. 27/3 (*İzâ erâda'llâhu bi-abdin şerren, haddara lehû fi'llibini ve't-tîni, hattâ yebniye.*)

(*İzâ erâda'llâhu bi-abdin şerren*) “Allah bir kulun şerrini murad ederse, (*haddara lehû fi'l-libini ve't-tîni*) ona kerpici, çamuru hoş gösterir; (*hattâ yebniye*) başlar binacılığa, ev yapmaya...”

Bina yapmak için lazım olan edevat hazırlanır ve bina yapmakla meşgul olur o adam. Bu Cenâb-ı Hakk'ın hayrını murat etmediği insanlarda zuhur edermiş.

Sebebine gelince hepimizin mâlûmudur; bu binalar bugün zevk ü sefâya alettir. Müslüman daima âhireti için çalışır.

Bugün insan 500 bin lira veriyor bir ev alıyor, ne demek bu?

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.185, no:1755; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.145, no:9369; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.120, no:6278; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.381, no:6247; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Câmiü'l-Ehâdîs, c.II, s.269, no:1269.

Biz bir araya gelsek, beş yüz biner lira versek de bir fabrika kursak, o fabrikada 500 kişi çalışsa, nasıl olur?

Bu 500 bin liraya yaptırdığımız bir ev, bundan bir yapan istifade ediyor bir de içine girip oturan istifade edecek, 5-10 da amele, ondan sonra bitti. Fakat bir fabrika kurduğumuz vakitte, senelerce, o fabrika durduğu müddetçe orada binlerce insan, belki 100 binlerce insan çalışmak suretiyle maişetini temin edecek.

E bize 100 bin liralık bir ev kâfi gelebilirdi. Fakat bu 100 bin liralık eve, hiç kimse tenezzül etmiyor, ille 500 binlik, olmazsa milyonluk ev! Tantanası yerinde, debdebesi yerinde, saltanatı yerinde... Onun içinin mobilyası da ona göre olacak tabii, milyonlar milyonlar üzerine katlanacak... Bu havaya uçan sigaranın dumanından daha beter.

Bu tabii birbirimize de sirayet ediyor;

“—Filan yaptı da ben yapamam mı?” derken memleket taşlardan mürekkep taş devrinin eserleri gibi oluyor.

“—E canım yapılmasın mı?”

E ihtiyaçtır tabii yapılacak ama, asıl yapılması lazım gelen evvela memleketin fabrikalarına, işyerlerine yatırım yapılması lazım.

Çocuklarımızı niye Almanya'ya yolluyoruz, niye Fransa'ya gidiyor, niye şuraya buraya gidiyor?

Bizim memlekette birçok paralarımız var demek ki... 500 bin lirayı hatta milyonu verebiliyoruz da bir ev için. İçinde 5-10 gün oturacağız; alt tarafı bu kadar. Ondandan sonra ecel geldi mi, alıp götürecek bizi.

O ev ne olacak?

Eh ne olacaksa olacak işte! Mirasçılarının elinde yağma olacak.

Binâen aleyh insan Cenâb-ı Peygamber'in sözüne mum yapıştır.

b. Parayı Binalara Harcamak

İkinci bir hadîs-i şerîf de yine aynı mevzuda.

Taberânî ve Beyhakî Muhammed ibn-i Beşîr RA'dan ve İbn-i Adiy Enes RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ هَوَانًا، أَنْفَقَ مَالَهُ فِي

الْبُنْيَانِ، وَالْمَاءِ وَالطِّينِ

(الحسن بن سفيان، غ. طس. هب. عن محمد بن بشير؛ عد. عن أنس)

² Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.381, no:8939; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.VII, s.394, no:10720; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Kasru'l-Amel*, c.I, s.150, no:233; İbn-i Kâni', *Mu'cemü's-Sahabe*, c.VI, s.18, no:1528; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.245, no:950; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.120, no:6279; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.980; İbn-i Hibbân, *Sikât*, c.V, s.366, no:5230; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahabe*, c.II, s.213. no:636; Muhammed ibn-i Beşir el-Ensârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.444, no:7365; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II s.270, no:1270.

RE. 27/4 (*İzâ erada'llâhe abdin hevânen, enfaka mâlehu fil bünyâne, ve'l-mâi ve't-tîn.*)

(*İzâ erada'llâhe abdin hevânen*) Allah bir kulun horluğunu murad ederse; hor, alçak, aşağı, değersiz olmasını isterse; (*enfaka mâlehu fi'l-bünyâne, ve'l-mâi ve't-tîn*) onun malını binada, suda, çamurda harcattırır.”

Hevânen, hakaret, horluk, sevilmemezlik.

Böyle bir şey murad ettiği vakitte, binâ yapmaya değil de yapılmışına, hazırına veriyor paraları... Yapılmış binaya paralar vererekten alıyor veyahut yaptırıyor. Nasıl yaparsa, alsın veya yaptırınsın; bunların ikisi de caiz olmayan şeylerdir.

Biz bu sefer hacdan gelirken, işte bu haccın birçok menzili var ya, işte Halep'ten geçerken, görmüştük; topraktan yapmış gayet basit kubbeli evler... Kiremit istemez, bir şey istemez, içerisinde madem barınacaksın, işte barındırır da seni, sıcacık da...

Bizim memlekette de var, Bursa'ya giderken orada da gördüm; topraktan yapılmış evler... E bunlara bugün tenezzül edemiyoruz da servetlerimizi bu yollarda harcadığımızdan dolayı bunun ahiretteki mes'uliyetinin ağırlığından nasıl kurtarırız kendimizi bilmem.

c. Allah-u Teâlâ'nın Vahyini Bildirmesi

Şimdi bugünkü dersimizde Cenâb-ı Hakk'ın vahyinden bahsediyor. Cenâb-ı Hak nasıl vahyederdi?

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:³

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ تَعَالَى أَنْ يُوحِيَ بِأَمْرِهِ تَكَلَّمَ
بِالْوَحْيِ، وَإِذَا تَكَلَّمَ بِالْوَحْيِ أَخَذَتِ السَّمَاوَاتُ
رَجْفَةً شَدِيدَةً، مِنْ خَوْفِ اللَّهِ تَعَالَى، فَإِذَا سَمِعَ
بِذَلِكَ أَهْلُ السَّمَاوَاتِ، صُعِقُوا وَخَرُّوا سُجَّدًا،
فَيَكُونُ أَوَّلُ مَنْ يَرْفَعُ رَأْسَهُ جِبْرِيلُ، فَيُكَلِّمُهُ
اللَّهُ تَعَالَى مِنْ وَحْيِهِ بِمَا أَرَادَ، فَيَنْتَهِي بِهِ
جِبْرِيلُ عَلَى الْمَلَائِكَةِ، كُلَّمَا مَرَّ بِسَّمَاءٍ سَأَلَهُ
أَهْلُهَا: مَاذَا قَالَ رَبُّنَا يَا جِبْرِيلُ؟ فَيَقُولُ
جِبْرِيلُ: قَالَ الْحَقُّ، وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ؛
فَيَقُولُونَ كُلُّهُمْ مِثْلَ مَا قَالَ جِبْرِيلُ، فَيَنْتَهِي
بِهِ جِبْرِيلُ، حَيْثُ أَمَرَ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ

(ابن جرير، وابن أبي حاتم، وأبو الشيخ، وابن مردويه، ق. طب. عن النواس بن سمعان)

³ Beyhakî, *el-Esmâ ve's-Sıfat*, c.I, s.469, no:423; Heysemî, *Mecmaü'z- Zevâid*, c.VII, s.213, no:11288; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.248, no:964; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.336, no:591; Nevvâs ibn-i Sem'an RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.36, no:3028; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.248, no:1238.

RE. 27/9 (*İzâ erâde'llâhu teâlâ en yûhiye bi-emrihî tekelleme bi'l-vahyi, ve izâ tekelleme bi'l-vahyi ehazeti's-semâvatü recfeten şedideh, min havfi'llâhi teâlâ, feizâ semia bi-zâlike ehlü's-semâvâti saikû ve harrû sücceden, feyekûnü evvelü men yerfeu re'sehû cibrîlü, feyükellimühü'llâhü teâlâ min vahyihî bimâ erâde, feyentehî bihî cibrîlü ale'l-melâiketi, küllemâ merre bi-semâin seelehû ehlühâ: Mâzâ kâle rabbünâ yâ cibrîlü? Feyekûlü cibrîlü: Kâle'l-hakka, ve hüve'l-'aliyyü'l-kebîru, feyekûlûne küllühüm misle mâ kâle cibrîlü, feyentehî bihî cibrîlü haysü ümire mine's-semâi ve'l-'ardı.*)

(*İzâ erâde'llâhu teâlâ en yûhiye bi-emrihî tekelleme bi'l-vahyi*) “Allah bir işini, bir emrini, buyruğunu vahyetmek istediği zaman onu vahy ile ifade eder, konuşur. (*Ve izâ tekelleme bi'l-vahyi*) Vahy ile konuştuğu zaman, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin o vahy etmesinden, (*ehazeti's-semâvatü recfeten şedîdeten*) gökleri şiddetli bir titreme alır.” Yani Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin emrini, buyruğunu ifade etmesinden, rubûbiyetine mahsus bir hal ve şekil ile vahyini söylemesinden, semâvât şiddetli bir şekilde tir tir titrer. (*Min havfi'llâhi*) Allah-u Teâlâ'nın korkusundan... Acaba Cenâb-ı Hak ne diyecek, ne buyuracak diye.”

(*Feizâ semia bi-zâlike ehlü's-semâvâti*) “Semâvât ehli bunu işitince, semâvâtın titreşimini görünce; semâvâttaki varlıklar, yani melekler ve bizim göremediğimiz varlıklar bunu işittikleri zaman, (*saikû ve*

harrû sücceden) baygın hale gelirler ve secdeye, secde-i Rahmâna kapanırlar. O vahyin o semâvâtı titretmesinden, havf-ı ilâhîyenin kendilerini istilâ etmesinden dolayı akılları başlarından gider, baygın hale gelirler ve secdeye kapanırlar.”

(Feyekûnü evvelü men yerfeu re'sehû cibrîlü)
“İlk önce başını kaldıran Cebrâil AS olur. *(Feyükellimühü'llâhü teâlâ min vahyihî bimâ erâde)* Allah-u Teâlâ Hazretleri vahyinden ne dilerse onu Cebrâil AS'a söyler.”

(Feyentehî bihî cibrîlü ale'l-melâiketi)
“Cebrâil AS Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bu vahyini alır, meleklerle götürürken, *(küllemâ merre bi-semâin seelehû ehlühâ)* her bir semayı geçişinde, o semanın ehli olan melekler: *(Mâzâ kâle rabbünâ yâ cibrîlü?)* ‘Rabbimiz ne buyurdu? Ne vahiy etti? Emr-i fermânı nedir Rabbimizin?’ diye sorarlar. *(Feyekûlü cibrîlü)* Cebrâil AS da der ki: *(Kâle'l-hakka)* ‘Hakkı söyledi, hakkı buyurdu, gerçek olanı, doğru olanı buyurdu.’ der.

(Ve hüve'l-aliyyü'l-kebîr) “O hiçbir varlıkla mukayese edilemeyecek derecede yücedir, uludur.” der. *(Feyekûlûne küllühüm misle mâ kâle cibrîlü)* Hepsi Cebrâil'in söylediği tarzda aynı sözleri söylerler; Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin azametini, ululuğunu, kibriyasını, ifade ederler. *(Feyentehî bihî cibrîlü haysü ümire mine's-semâi ve'l-'ardı)* Cebrail AS nereye emredilmişse, bu vahyi semada ve arzda nereye götürülmesi gerekiyorsa alır götürür.”

Allah-u Teâlâ kusurlarımızı affetsin...

Onun için bu yeryüzünde, gökyüzünde ne hadiseler oluyorsa, hepsi Allah-u Teâlâ'nın emr ü iradesi ile olur.

d. Dinde Fakih Olmanın Önemi

Dara Kutnî ve İbn-i Asâkir Enes RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁴

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِأَهْلِ بَيْتٍ خَيْرًا ، فَقَهَّهُمْ فِي
الدِّينِ ، وَوَقَّرَ صَغِيرُهُمْ كَبِيرَهُمْ ، وَرَزَقَهُمْ
الرِّفْقَ فِي مَعِيشَتِهِمْ ، وَالْقَصْدَ فِي نَفَقَاتِهِمْ ،
وَبَصَّرَ عُيُوبَهُمْ فَيَتُبُوا مِنْهَا ؛ وَإِذَا أَرَادَ
بِهِمْ غَيْرَ ذَلِكَ ، تَرَكَهُمْ هَمَلًا

(قط . كر . عن أنس)

RE. 27/10 (*İzâ erâda'llàhu bi-ehli beytin hayran, fakkahehüm fi'd-dîni, ve vakkara sağîruhüm kebirehüm, ve razekahümü'r-rıfka*

⁴ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.247, no:956; Hatîb-i Bağdâdî, *el- Müttefik ve'l-Müfterik*, c.I, s.11, no:9; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.348; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVIII, s.78; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.137, no:28691; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.252, no:1244.

fî mâišetihim, ve'l-kasda fî nefekâtihim, ve bassara uyûbehüm feyetûbû minhâ; Ve izâ erâde bihim gayra zâlike, terekehüm hemelen.)

(Izâ erâda'llâhu bi-ehli beytin hayran) “Allah Celle ve A'lâ bir ev halkına hayır murad ederse, *(fakkahehüm fi'd-dîn)* onları dinde fakih insanlar kılar.”

Fıkıh lügat bakımında fehim, anlama, idrak manasına...

Onlara anlayış verir, idrak verir, kabiliyet ihsan eder.

Örfen fıkıhın manası: *(El-ilmü bi-ahkâmi's-şer'iyye)* “Ahkâm-ı şer'iyyeye vukuf hasıl olması.” Ahkâm-ı şer'iyyeye vukuf olur ve ma'rifetü nefis hasıl olur, nefisini bilir, kendini bilir. Nefisini bilince de Allah'ı bilir.

Binâen aleyh Gazzâlî Hazretleri diyor ki:

“—Allahu Teâlâ bunlara bir fehim verir, bir idrak verir, bir anlayış verir ki, bu anlayışla ‘Bu emri niçin verdi?’ onu anlarlar.”

Allan namazı niçin emretmiş, orucu niçin emretmiş, zekâtı niçin emretmiş? Bu idrak onlarda hasıl olur, emrin ne demek istediğini anlarlar.

Yasakları neden yasaklanmış, faizi neden haram etmiş; onu anlar. Günahların hepsindeki yasaklar neden yasak olmuş? Bunda bizim faydalarımız da var idi, bu yasak neden olmuş; onu idrak eder.

İdrak eder ama bu idrak ne ile olur? (*Binûri rabbâniyyi*) “Bu ancak Allah-u Teâlâ’nın vereceği bir nurun neticesidir.”

Nursuz insanlarda bu idrak, bu fehim, bu kabiliyet hasıl olamaz. Okur, bilir, görür, söyler, işe yaramaz; idraki, kabiliyeti yoktur, nuru yoktur çünkü. Nur olmayınca idrak olmaz, güneş olmayınca nasıl ki birbirimizi görüp anlayamayız. Işık olmayınca nasıl okuyamayız, yapamayız. Nur da ışık demek. İçimizdeki nur olmayınca da hiçbir şey yapamayız.

Bu nur da ne ile olacak? Allah-u Teâlâ’nın vermesiyle olacak.

Allah-u Teâlâ kime verir nurunu? Sevdiklerine verir. Nuru sevdiği insanlara verir.

Senin elinde güzel bir tohumluk buğdayın var, götürür de çamura atar mısın onu? Tarlanın hangisi güzelse, hangisi iyi mahsul yapacaksa o tarlaya korsun tohumu. Diğer şeyler de böyle. Cenâb-ı Hak da bu nurunu sevdiği kullarının gönlüne ihsan eder.

Onun için, geçen ki derste de sevgi geçtiydi ya! Allah-u Teâlâ’nın sevgisine mazhariyet büyük bir devlettir. Bize birisi ufacık bir ikram ediyor, ufacık bir ihsanda bulunuyor, adama taparcasına yaltaklanıyoruz artık. Niçin? Bize ikram ediyor diyerekten.

Bu adamın yaptığı ikramın Allahu Teâlâ’nın kuluna verdiği ikramın yanında değeri nedir? Zerre bile olmaz. Şu gözümüze bak, kulağımıza bak, kafamızdaki idraklere bak, gönle bak!

Ooo hepsi hadsiz hesapsız nimetler, bu nimetleri bize vermiş.

Aramızda bazen deliler oluyor, bu deliler boş yere yaratılmamıştır. Bunlardan uyan da mütenebbih ol! Sen de böyle olaydın ne yapardın bakayım! Haydi git doktor doktor, memleket memleket dolaş da bakalım, senin kafana bir akıl koyan olacak mı?

Kör olanlar var, neden? Allah-u Teâlâ onları da ibret için vermiş. Ya senin de gözün kör olaydı? Kim sana göz verecekti?

Onun için, onları hor görmemek, onlardan ibret almaya bakmak lazım!

“Allah Celle ve A'lâ bir ev halkına hayır murad ederse, onları dinde fakih insanlar kılar. (*Ve vakkara sağîruhüm kebîrehüm*) O ev halkının küçükleri büyüklerine hürmetkâr olur.”

Bizim anladığımız Türkçe tâbir (*sağîr*) küçük, (*kebîr*) büyük. Fakat büyüklerimiz demiş ki:

“—Cahiller sağirdir, küçüktür; isterse yaşı 90 olsun, isterse ne olursa olsun, cahil mi, küçüktür. Alimse, büyüktür.”

“—E bizim çok okuyanlarımız var ya, bak aya da gidiyorlar?”

Cahildir. Buradaki cehaletten maksat, Allah-u Teâlâ'yı tanımamak, onun emrine inkıyad etmemektir. Allah'ı tanımayan ve ona inkıyad etmeyen herkes cahildir.

Binâen aleyh o cahiller alimlerine hürmet eder, saygı gösterir.

(*Ve razekahümü'r-rıfka fî-maîşetihim*) Onlara geçimlerinde rıfk ihsan eder; kazançlarını kolay, rahat kazanırlar, zahmete sıkıntıya düşmezler. Geceleri sabahlara kadar, sabahtan akşamlara kadar kendilerini yormaya lüzum kalmaz.”

(*Ve'l-kasda fî-nefekàtihim*) Nafakalarında, geçimleri olan kazançlarında iktisatlı, yani aşırı olmayan bir orta hal nasib eder.”

Zengin olsun fakir olsun, ne olursa olsun maişette iktisat edecek.

“—Benim bu kadar param var, harcayabilirim!”

Hiç de harcayamazsın. O paralar senin değil milletin parasıdır onlar. Onları hep hak yolunda harcamak, ahireti kazanmak lazım.

(*Ve bassarahüm uyûbehüm*) “Allah onlara bir basîret ihsan eder, onlara kendi ayıplarını gösterir, (*feyetûbû minhâ*) onlar da ondan tevbe ederler.”

Tam bizim tersimiz; biz hep karşımızdakinin ayıbını ararız. Kendi ayıplarımız? Biz meleşiz, bizde ayıp yok...

Bu öyle değil. Ayıplarını kendilerine gösterir, onun üzerine ondan hemen tevbe ederler.

Hatadan hiçbir zaman salim değilsin! Ne olursan ol, her gün hata içerisinde. Bir insanın bir nefesinin boşa gidişi büyük bir hatadır, e bundan kim salim olur?

Kimse sâlim olamaz! Dünya kadar ömürlerimiz boşa gidiyor her gün için. Bu boşa giden

ömürlerimiz birer zâyiattandır, hem en büyük zâyiattandır, çünkü onun kıymeti yok, ölçülemez.

Binâen aleyh Cenâb-ı Hak bir ev halkına hayır murad ettiğinde, onları dinde fakih kılar. Büyüklerine karşı saygı gösterirler, küçüklerine karşı hürmet ederler, şefkatle bakarlar. Maişetlerinde de bir yumuşaklık, bir kolaylık bir güzellik olur, iktisada da riayet ederler. Kendi günahlarını görürler, onlardan da tevbe edip kurtulmaya çalışırlar.”

(*Ve izâ erâde bihim gayra zâlike, terekehüm hemelen*) “Allah bir ev halkının böyle olmasını istemezse, onları o zaman ihmal edilmiş, salıverilmiş develer gibi bırakır.”

Artık ne ayıbını görür, ne kusurunu görür: ne büyüğüne karşı saygı gösterir, ne de küçüğüne karşı şefkati, merhameti vardır. Böylece helak olur gider ortadan...

Çobansız kalan koyunların hali ne olursa, bu hayır murat edilmeyen insanlardan da ondan başka bir şey olmaz. Helak olurlar hepsi, kurtlara yem olurlar.

Allah kusurlarımızı affeylesin...

e. İnsanlardan Azabın Kaldırılması

Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁵

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِأَهْلِ الْأَرْضِ عَذَابًا، فَنَظَرَ إِلَى مَا

بِهِمْ مِنَ الْجُوعِ وَالْعَطَشِ صَرَفَ عَنْهُمْ الْعَذَابَ

(الدلمى عن أبي هريرة)

RE. 27/11 (*İzâ erâda'llàhu bi-ehli'l-ardı azâben, fenazara ilâ mâ bihim mine'l-cûi ve'l-ataşı, sarafa anhümü'l-azâbe*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-ehli'l-ardı azâben*)
“Yeryüzündeki insanlara kızmış Cenâb-ı Hak, azap murad ediyor. (*Fenazara ilâ mâ bihim mine'l-cûi ve'l-ataşı*) Açlara ve susuzlara bakar, onlara acır, (*sarafa anhümü'l-azâbe*) onların hürmetine yeryüzündeki insanlardan azabı kaldırır.”

Ne sayesinde?

Aç ve susuzların yani oruç tutanların sayesinde veyahut muzâyakada kalmış, karnına koyacak bir şey bulamıyor, yiyecek bir şey bulamıyor ve onunla kimseyi de rahatsız etmeyerekten, Allah-u Teâlâ'ya boynunu bükmüş ne zavallılar vardır dünya üzerinde... Bunlara merhameten Cenâb-ı Hak kullarına da azaptan sarf-ı nazar ediyor.

Binâen aleyh bu zuafâya, fukarâya hor bakmamak lazım! Bu zuafâ u fukarânın hürmetine Cenâb-ı Hak bizi envai çeşit azaplardan muhafaza etmektedir.

⁵ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.348, no:8392; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.482, no:16641; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.250, no:1240.

f. Yerin Sarsılması

Taberânî ve Deylemî, Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يُخَوِّفَ خَلْقَهُ، أَظْهَرَ

لِلْأَرْضِ مِنْهُ شَيْئًا، فَارْتَعَدَتْ؛ وَإِذَا

أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ خَلْقَهُ، تَبَدَّى لَهَا

(طب . والديلمى عن ابن عباس)

RE. 27/13 (*İzâ erâda'llàhu teâlâ en yuhavvife halkahû, ezhara li'l-ardı minhü şey'en, fe'rta'det; ve izâ erâde en yühlike halkahû, tebeddâ lehâ*)

(*İzâ erâda'llàhu teâlâ en yuhavvife halkahû*)
“Cenâb-ı Hak yerdeki kullarını korkutmak istediği vakitte, (*ezhara li'l-ardı minhü şey'en*) korkutucu şeylerden bir kısmını yerde gösterir, (*fe'rta'det*) yer sallanır, zelzele olur, başka şeyler olur.”

(*Ve izâ erâde en yühlike halkahû, tebeddâ lehâ*) “Onları helak etmeyi dilediği zaman ise, yer altüst olur.”

⁶ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.248, no:961; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.372, no:29857; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.247, no:1234.

Şimdi tabii hepimizin mâlümü, yerdeki bu hareketlere çeşitli bahaneler buluyoruz; maden patladı diyoruz, göçtü diyoruz, şu diyoruz bu diyoruz. Bunlar hepsi laftan ibaret olan şeylerdir. Murâd-ı ilâhî taalluk etmiştir, öyle olacaktır o.

O murâd-ı ilâhî taalluk etmiştir, göçecektir orası, ne olacaksa olacak; patlayacak matlayacak, o korkuyu birçok insanlar hissedecek. Aç kalacak, susuz kalacak, binaların içerisinde ölü kalacak; geride kalanlar ibret alsınlar diye.

“—Bu mülkün sahibi var, işte istediği vakitte böyle de yapar. Binâen aleyh iltica edin, sığının; ‘Aman ya Rabbi, muhafaza et bizi!’ deyin, emrinden dışarıya da çıkmayın!

Ha, şimdi insan der ki:

“—Yahu bu kadar gâvur memleketleri de var... Onlar büsbütün Gâvur ve dinsiz... Hepsi de var içlerinde... Ne sallanıyorlar, ne de titriyorlar?”

Cenâb-ı Hakk’ın işine bizim aklımız ermez, onların da azabı ahirette olur.

g. Allah Bir Kavme Bereket Dilerse

Taberânî, İbn-i Asâkir ve Deylemî, Ubâde ibn-i Sâmit RA’dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁷

⁷ Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.34, no:19; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XL, s.165; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.246, no:955; Ubâde ibn-i Sâmit RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.VI, s.342, no:15960; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.II, s.276, no:1280.

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ نَمَاءً، رَزَقَهُمُ السَّمَاةَ،

وَالْعَفَافَ؛ وَإِذَا أَرَادَ بِقَوْمٍ اِئْتِطَاعًا،

فَتَحَ عَلَيْهِمْ بَابَ خِيَانَةٍ

(طب. كر. والديلمى عن عبادة بن الصامت)

RE. 28/2 (*İzâ erâda'llâhu bi-kavmin nemâen, razekahümü's- semâhate, ve'l-afâfe; ve izâ erâde bi-kavmin iktitâan, fetaha aleyhim bâbe hıyânetin.*)

(*İzâ erâda'llâhu bi-kavmin nemâen*) “Allah bir kavmin gelişmesini, zenginleşmesini murad ederse; malı artsın, şanı artsın, parası artsın, saadeti artsın, şerefi artsın isterse; (*razekahümü's-semâhate, ve'l-afâfe*) onlara iki tane haslet verir; cömertlik duygusu verir, bir de iffet duygusu verir.”

Bir kavim, cemaat iffetini muhafaza ediyorsa, kendisinde de cömertlik varsa ha, o Allah-u Teâlâ'nın murad etmesiyle olmuştur, onun şükrünü ifa etmek lazımdır. Onlara Cenâb-ı Hak genişlik istiyor, genişlik istediği için bu cömertlikle iffet denilen şeyi onlara ihsan etmiş, herkes malının zekatını veriyor, ayrı ayrı hasenatlar yapıyor bol bol, onun için rahatlık içerisinde dirler.

(*Ve izâ erâde bi-kavmin iktitâan*) “Allah bir kavmin de kaht u galâsını, kıtlığını isterse, yani bereketi gitsin, işleri bereketsizleşsin

diye isterse, böyle bereketsizliğini murad ederse; (*feteha aleyhim bâbe hıyânetin*) onların üzerine hainlik kapısını açar.”

Birbirlerini aldatmakla, birbirlerine külah geçirmekle, haram helal demeden servet toplamakla meşgul olurlar ki, arkası yoktur yani kesilir.

Şimdi suyu yukarıdan kesersen, bir vakit su akar ama kesildiği için arkası gelmez; bakarsın değirmen işlemiyor, niçin? Su kesildi.

Suyun daima akması iki şeye bağlı; cömertlik ve iffete bağlı...

Değirmenin durması da hıyanetliğe bağlıdır. Bizim Türkçe’de:

“—Yatsıya kadar yanar hıyanetin mumu.” derler.

Onun için, Cenâb-ı Hak hepimize cömertlik ve iffet nasib etsin,,.

İffet kolay bir şey değil ha! Bu devirde iffet gerek kadın için gerek erkek için çok mühim bir derstir. Bunun için yalnız edepsizlik yapmak değil, iffetsizlik aynı zamanda gözlerin muhafazası, onlarla olan sohbetler, muhabbetler, konuşmalar, bunlar da netice itibariyle insanları günaha doğru sürükleyen şeylerdir, bunlardan da insanın korunması lazım.

Bunları hepiniz bilirsiniz. Mesela bunun en âdisi bakmak.

“—Bakmadan ne olacak?” dersin.

Bakmak suretiyle, gözlerin bakışı suretiyle şehvetler harekete gelir, şehvetlerin harekete gelmesiyle neticenin neye varacağını Allah bilir artık. Bunun için bize de kadına da “Gözlerinizi yumun, birbirinize bakmayın!” denmiş. E birbirimize bakarken yarın ellerimizi sıkarsız, ellerimizi sıkınca eh arkasından ne gelir bilemiyorum.

h. Alimlerin Çok Olması

Deylemî Abdullah ibn-i Ömer RA’dan rivayet eylemiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁸

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ خَيْرًا، كَثُرَ فُقَهَاءُهُمْ،
وَأَقَلَّ جُهَّالُهُمْ؛ فَإِذَا تَكَلَّمَ الْفَقِيهُ، وَجَدَ
أَعْوَانًا؛ وَإِذَا تَكَلَّمَ الْجَاهِلُ، قُهِرَ؛ وَإِذَا أَرَادَ
اللَّهُ بِقَوْمٍ شَرًّا، كَثُرَ جُهَّالُهُمْ، وَأَقَلَّ فُقَهَاءُهُمْ؛
فَإِذَا تَكَلَّمَ الْجَاهِلُ، وَجَدَ أَعْوَانًا؛
وَإِذَا تَكَلَّمَ الْفَقِيهُ، قُهِرَ

(الديلمى عن ابن عمر؛ أبو نصر السجزي في الإبانة عن حيان بن أبي جبلة)

⁸ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.246, no:952, Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.240, no:28692; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.275, no:1277.

RE. 28/3 (*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin hayran, kessera fukahâ- ehüm, ve ekalle cühhâlehüm; feizâ tekelleme'l-fakîhü, vecede a'vânen; ve izâ tekelleme'l-câhilü, kuhira. Ve izâ erâde bi-kavmin şerren, kessera cühhâlehüm, ve ekalle fukahâehüm; feizâ tekelleme'l-câhilü, vecede a'vânen; ve izâ tekelleme'l-fakîhü, kuhira.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin hayran*) “Allah bir kavmin hayrını murad ederse, (*kessera fukahâehüm*) o kavmin ulemasını çoğaltır.” Alimler çoğalınca, herkes dinin icaplarını bilir. (*Ve ekalle cühhâlehüm*) Bilmeyenler, cahiller azalır.”

(*Feizâ tekelleme'l-fakîhu*) “Fakih olan, alim olan insan konuştuğu zaman, ‘Şöyle yapın, böyle yapın!’ diye emr-i ilâhîyi bildirince, (*vecede a'vânen*) yardımcıları bulur. Herkes o alimin yardımcısı olur. ‘Filan hocaefendi böyle dedi, hep beraber yapalım bunu!’ derler.”

(*Ve izâ tekelleme'l-câhilü*) “Cahilin birisi kalkıp, ‘Yok yahu öyle şey mi olur şimdi bu devirde?’ filan derse, (*kuhira*) hemen sustururlar onu, konuşturamazlar.” Cahil de susar, yardımcısı yoktur.

(*Ve izâ erâde bi-kavmin şerren*) “Allah bir kavmin de şerrini murad ederse, (*kessera cühhâlühüm*) cahillerini çoğaltır, cahilleri çok olur. (*Ve ekalle fukahâehüm*) Din bilginlerini azaltır.”

Mesela alim de ki:

“–Televizyon yasaktır, herkes evinden kaldıracak bunu!”

“–Uuu hocaefendi, ne yaptın sen? Delirdin mi? Bu devirde kalkar mı o?” derler.

“–Gözünle ne bakıyorsun buna, günahdır.” desen, diyemezsin,

“–Sen bu devrin insanı değilsin, git eski devire!” derler.

(*Feizâ tekelleme'l-câhilü*) “Cahil çıkıp da söz söylediği zaman, (*vecede a'vânen*) bir sürü yarıdakçı, yardımcı bulur.”

“–Evet bu devirde bu böyledir, şu şöyledir. Onlar eski insanların kafasıdır.” filan diye birçok yardımcı çıkar.

(*Ve izâ tekelleme'l-fakîhu*) Bir din alimi konuşacak olursa, (*kuhira*) susturulur, konuşturulmaz.”

Bugün bunlar hep görülen şeylerdendir. Doğru sözü söyledin miydi, kabul eden çok az çıkar. İşte düne kadar tesbih çekip Allah diyenlerin hapisaneyeye sürüklendiğini hep gazetelerde okuyup duruyorduk, değil mi? Düne kadar...

“–Neymiş?”

Tesbih çekiyormuş yakalamışlar.

“–Ne olmuş?”

Nurcu kitabı okuyormuş, yakalanmış; haydi hapisaneyeye... Canım kimse de demiyor ki “Ne yapıyorsunuz?” diyerekten...

İstersen de...

i. İyi ve Kötü Kavmin Özellikleri

Deylemî Mihran RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁹

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ خَيْرًا وَلَّىٰ عَلَيْهِمْ حُلَمَاءَهُمْ،
وَقَضَىٰ بَيْنَهُمْ عُلَمَاءُؤُهُمْ، وَجَعَلَ الْمَالَ فِي
سُمَحَائِهِمْ؛ وَإِذَا أَرَادَ بِقَوْمٍ شَرًّا وَلَّىٰ
عَلَيْهِمْ سُفَهَاءَهُمْ، وَقَضَىٰ بَيْنَهُمْ جُهَّالَهُمْ،
وَجَعَلَ الْمَالَ فِي بُخَلَائِهِمْ

(الديلمى عن مهران وله صحبة)

RE. 28/4 (*İzâ erada'llàhu bi-kavmin hayran, vellâ aleyhim hulemâehüm, ve kadà beynehüm ulemâühüm, ve ceale'l-mâle fî sümeihim; ve izâ erâde bi-kavmin şerran vellâ aleyhim süfehâehüm, ve kadà beynehüm cühhâlehüm, ve ceale'l-mâle fî bühalâihim.*)

(*İzâ erade'llàhu bi-kavmin hayran*) “Allah bir kavmin hayrını murad ederse, Cenâb-ı Hak bir kavimle hayır murad buyururlarsa;

1. (*Vellâ aleyhim hulemâehüm*) “Halimleri idareci olur.”

⁹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.246, no:954; Mihran RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.8, no:14595; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.277, no:1282.

2. (*Ve kadà beynehüm ulemâehüm*) “Kadıları, aralarında hüküm verici hakimleri de alimler, dinini bilen insanlar olur. Bilgisiz insanlardan değil, ulemadan olur.”

3. (*Ve ce’ale’l-mâle fî sümeihim*) “Paralar, mallar da cömertlerin elinde olur.”

“İdarecisi halim olur, hâkimi alim olur, mal da cömertlerin elinde olur.”

Şimdi diyorlar ki:

“—Bir şey istediğimiz vakitte şu zengine gidiyoruz da vermiyor.” diyorlar.

Ona demek ki “Ver” denilmiyor, ona “Ver” denemiyor, vermiyor onun için.

(*Ve izâ erâde bi-kavmin şerran*) “Allah bir kavmi cezalandırmak isterse; şerrini isterse;,”

1. (*Vellâ aleyhim süfehâehüm*) “O kavmin sefihleri onların başına idareci olur.”

2. (*Ve kadà beynehüm cühhâlehüm*) “Hakimleri de cahiller olur. Cahiller aralarında hüküm verir.”

3. (*Ve ceale’l-mâle fîbühalâihim.*) “Mal, servet de cimrilerin elinde olur.” Koparamazsın, elinden bir şey alamazsın!”

Allah’ın cezalandırmak istediği bir kavmin âdet ve an’anesi böyle olur.

j. Allah’ın Misafir Göndermesi

Ebû Nuaym ve Ebü’ş-Şeyh, Ebû Kursâfe RA’dan rivayet etmiş. Buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz:¹⁰

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ خَيْرًا أَهْدَىٰ إِلَيْهِمْ هَدِيَّةً

الضَّيْفِ، يَنْزِلُ بِرِزْقِهِ، وَيَرْتَحِلُ وَقَدْ

غَفَرَ اللَّهُ لِأَهْلِ الْمَنْزِلِ

(ض. حل. وأبو الشيخ، عن أبي قرصافة)

RE. 28/5 (*İzâ erâde'llàhu bi-kavmin hayran, ehdâ ileyhim hediyete'd-dayf, yenzilü birızkihî, ve yertahilü ve kad gafera'llàhu li-ehli'l-menzili.*)

(*İzâ erâde'llàhu bi-kavmin hayran*) “Bir kavmin Allah hayrını murad ederse; bir aile, bir ev, neyse hepsi içinde... (*Ehdâ ileyhim hediyete'd-dayf*) “O insanlara Allah misafir gönderir, o eve misafir çok gelir.”

O evin kadını da erkeği de gelen misafirden hiç üzülmez. “Bu akşam evimize misafir gelmedi!” diye İbrahim AS gibi kapılarda bekler.

O gönderilen misafir Allah'ın hediyesidir ona. Neden? Misafire ikram ederse, sevap kazanacak da ondan; Allah'ın rızasını kazanacak da ondan.

Bak burada şimdi çok büyük kabahatlerimiz var, Allah kusurlarımızı affetsin... Şimdi bir eve iki defa misafir geldi miydi, üçüncü günü;

¹⁰ Sehâvî, *Makâsidü'l-Hasene*, c.I, s86, no:62; Ebû Kursâfe RA'dan

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.426, no:25837; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.82, no:196; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.25, no:1278.

“—Aaa çok oluyorsun ha!” demeye başlar insanlar.

Bu demek ki, bizde hayır yok artık... Bizde hayır olmadığının alâmeti.

Gelirse ne olur: (*Yenzilü bi-rızkıhî*) “Senin evine gelen misafir rızkıyla gelir. (*Ve yertahilü ve kad gafera’llahu li-ehli’l-menzili*) Giderken, o evin ahalisini Allah affetmiş bir durumda olarak oradan ayrılır. O ev halkı mağfiret-i ilâhiyeye mazhar olur.”

Onun için, misafirin eve gelmesi bir rahmet-i ilahiyedir ama hanımlar bu işte bugünkü an’anelere göre çok zahmet çekiyorlar. Bu zahmete de tahammülleri kalmıyor. Eski an’anelerimiz gibi değil.

Eski an’anelerimizde köylerde hep misafir odaları vardı. O odalara hep köylüler misafir gelirdi mütemadiyen... O evin hanımı da mütemadiyen ekmek yapar, yemek yapar; yatak yayar, yatak kaldırırdı. Ona göre bereket olurdu.

Ondan başka hayvanın yemini verirler, hayvanın samanını verirler; kendilerini yatırırlar, kaldırırlardı.

Sonra işler otellere bindi. Otellere bindikten sonra, “Buyurun otele!” diyorlar artık misafire...

Allah kusurumuzu affetsin... Bu da bizim aleyhimizde olan bir felâkettir.

k. Belâyı Önleyen Kimseler

Deylemî Enes RA'dan rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz SAS diyor ki:¹¹

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ عَاقِبَةً، نَظَرَ إِلَى
أَهْلِ الْمَسَاجِدِ، فَصَرَفَ عَنْهُمْ

(عد. الديلمي عن أنس)

RE. 28/7 (*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin àheten, nazara ilâ ehli'l- mesâcidi, fesarafe anhüm.*)

(*İzâ erâda'llàhu bi-kavmin àheten*) “Allah bir kavme afet, musibet, belâ getirmeyi istediği zaman, (*nazara ilâ ehli'l- mesâcidi*) mescidlerin içindeki mü'minlere bakar. Mescidlerin ahalisi olan, mescidleri dolduran ibadet ehli kullarına bakar. (*Fesarafe anhüm*) Belâyı o millete indirmez.”

Bir kavme Cenâb-ı Hak felâket, âfet, belâ vermek isterse, murad ederse, mesciddeki insanlara bakar. Mescidde namaz kılanlara, ibadet edenlere bakar. (*Fesarafa anhüm*) “Onlara vereceği azaptan vazgeçer.”

Bir üç beş ne ise, mescidlerde, camilerde namaz kılanlar bulunduğu müddetçe azab olmaz. Demek ki namaz kılanların yalnız memlekete değil dünyaya faydası var. Dünyaya faydası var, Cenâb-ı Hakk'ın bu azabının üzerimizden kalkmasına sebep oluyorlar.

¹¹ *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.285, no:18898; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.278, no:1284.

Allah kusurlarımızı affetsin... Bizim hepimizi de kendisine layık bir şekilde ibadet etmek ve rızasını kazanabilmeye çalışan kullarının arasına kabul etsin...

I. Helâk Olmanın Sebebi

Deylemî Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:¹²

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَرْيَةٍ هَلَاكًا، أَظْهَرَ فِيهَا الزِّنَى

(فر. عن أبي هريرة)

RE. 28/8 (*İzâ erâda'llâhu bi-karyetin helâken, ezhere fîhe'zzinâ.*)

(*İzâ erâda'llâhu bi-karyetin helâken*) “Allah bir köyün helak olmasını murat etti mi...” Yok olacak, yeryüzünden silinecek. “Helak olmasını murat etti mi, (*ezhere fîhe'z-zinâ*) zınayı galip eder. Zina çoğalır.” Bir yerde zina çoğaldı mı, o beldenin helâki yakındır.

Karye, köy olsun, şehir olsun, kasaba olsun ne olursa olsun, insanların toplandığı yerlerdir. En küçüğüne köy diyorlar. Cenâb-ı Hak bir karyenin helakini murad ederse, o zaman ne yapar?

(*Ezhara fîhe'z-zinâ*) “Zinâyı orada âşikâr eder.” Bir köyde, bir kasabada, bir karyede zina meydana çıktı mıydı, âşikâr olmaya başladı mıydı, o karye helak olmuştur, hayır yoktur onlarda.”

¹² *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.104, no:9751; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.274, no:1275.

Bu helâk çeşitli olur. Helâk etmek mutlaka öldürmek değildir. Dalâlet de bir helaktır, imandan çıkış da bir helâktir, küfür de bir helâktir. Yâni idrak kalmaz, basiret kalmaz, ruh kalmaz, adeta işte diğer mahlukların yaşadıkları gibi yaşarlar.

Neden dersiniz?

Kardeşler, bu çok acıdır. İstersen İslâm ol istersen olma, İslâmiyet'e mahsus değildir. Bir nesil var şimdi ortada, evladımız var... Bu evladın bir anası bir de babası olur. Bu ananın da babanın da belli olması lazım!

Fakat bu evlat zinâdan hâsıl olursa, bunun annesi kimdir, babası kimdir belli değil. Piç deriz biz ona. Bu piçlerin çoğalması, memleketin felaketine başlıca sebeptir. Piçler dünyaya hakim olur, ondan sonra sen de uğraş dur artık.

Piç iki türlü hâsıl olur: Birisi; adam gayrimeşru mahallerde bulunur, evlenmez, şurada burada vakit geçirir.

Bir de nikâh-ı sahih denilen nikâhı yoktur, nikâhsız olaraktan kullanır kadınları... Boşar, boşadıktan sonra yine onunla yaşar. Şimdi boşamak zor ya, boşuyorsun gitmiyor kadın... Gitmeyince gayri meşru olarak aralarında yaşayış devam ediyor. İşte bunların hepsi zinadan mütevellittir.

Allah muhafaza etsin...

Bunları fıkıh kitaplarında ayrı ayrı izah etmişler ki, nikâh nasıl sahih olur?

Nikâhın sıhhati için iman şarttır. İman olmadıkça hiçbir zaman nikâh sahih olmaz; istersen Diyanet reisine nikâhını kıydır, istersen Mekke-i Mükerreme'nin Şeyhülislam'ına nikâhını kıydır. İmansız insanların nikâhı sahih olmaz; ikisinin de imanlı olması şarttır.

Her ikisinin de dîn-i İslâm'a tamamıyla inanmış, A'dan Z'ye iman etmiş olmaları şarttır. Arada kusurları olur o başka, ama iman şart? İman kusur kabul etmez.

Binâen aleyh bir Müslümanın evlenirken;

“—Ben seni aldım, sen de bana vardın, sen de şahit ol.” demesiyle tamam olmadı bu iş.

Geçen birisi bir hocaya gitmiş de:

“—Hoca efendi bizim nikâhımızı kıyıverir misin?” demiş.

“—E pekiyi oğlum, imanın şartı kaç, söyle bakayım?”

“—Canım bilmiyorum hoca efendi, karıştıрма!”

“—Haydi gidin oğlum, ben böyle nikâh kıyamam!”

İmanın şartını bilmeyen insanın nikâhı olur mu artık? Bunları bilmek lazım. Bu hususta söylenmesi lazım gelen söz çok, fakat fazlasını söylemeye de lüzum yok, herkesin idraki var.

Sonra ikinci bir şey: Senin de kardeşin var, senin de evlâdın var... Senin evlâdına başka birisi tecavüz ederse, razı olur musun?

Razı oluyorsan, hayvansın! Razı olmuyorsan, sen başkasının evladına nasıl tecavüz ediyorsun?

Allah affetsin kusurlarımızı... Demek ki, şuur denilen şey artık kalmıyor insanlarda... Çarşıdaki, pazardaki mal gibi istediğin gibi alıyorsun, istediğin gibi veriyorsun. Ama İslâm'ın, şeriatın buna cevazı var mı, yok mu orasını da hiç düşünmüyor insan.

Allah affetsin kusurlarımızı...

Onun için, insan çocuklarını daha küçük yaşta yetiştirirken bunlara dikkat etmesini tavsiye etmeli!

Mektepte okuması, öğrenmesi para etmez. Herkes okuyor bugün... Fakat, herkesin dîn-i İslâm'ı bilip ona göre yolunu tanzim etmesi lazım!

m. İnsanın Öleceği Yere Gitmesi

Ahmed ibn-i Hanbel, Hâkim, Taberânî Ebû Uzze RA'dan rivayet etmiş. Buhârî'nin *Edebü'l-Müfred*'inde var, daha birçok yerlerde var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹³

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ قَبْضَ رُوحِ عَبْدٍ بِأَرْضٍ،
جَعَلَ لَهُ فِيهَا حَاجَةً

(حم.ك.ك.طب.حل.خ.فى الأدب عن أبى عزة)

RE. 28/12 (*İzâ erâda'llàhu kabda rûhi abdin bi-ardın, ceale lehû fîhâ hâceh*)

(*Izâ erâda'llâhu kabda rûhi abdin*) “Allah CC bir kulunun ruhunu kabzetmeyi, yani ölümünü murad ettiyse...”

Ruhunu kabzetmek ne demek?

“—Ver bakalım ruhunu, yaşadığın yeter.” demek, canını almak demek.

“Allah bir kulunun ruhunu kabzetmeyi murad etti mi; (*bi- ardın*) filanca yerde ölsün, diye murad etti mi... Ölümünü nerede murad etmişse, (*ceale lehû bihâ hâceten*) o kimseye, o toprakta bir iş çıkartır. Bir sebep olur; adam durup dururken kalkar, oraya gider, orada ruhunu teslim eder.”

¹³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.429, no:15578; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIV, s.19, no:6148; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.228, no:927; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.II, s.82, no:543; Tayâlisî, *Müsned*, c.II, s.662, no:1422; Dûlâbî, *el- Künâ ve'l- Esmâ*, c.I, s.413, no:235; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.374; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.102, no:127; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.276, no:706; Ebû Uzze RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.172, no:9890; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.522, no:1360; Urve ibn-i Mudris RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.303, no:1889; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan. Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.294, no:1391; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.436, no:1282; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.295, no:1394; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.276, no:707; Ebü'l-Melih RA'dan.

Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.403, no:11829; Ebû Urve RA'dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.521, no:1357; Cündeb ibn-i Süfyan RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.682, no:42732; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.280, no:1289.

İnsanların ecellerinin nerede geleceğini kimse bilmez, nerede nasıl öleceğini kimse bilmez. Fakat meselâ bir adamın eceli gelmiş, canı Hindistan’da alınacak, adam da burada... Bu adamın Hindistan’da canının alınması da yazılmış. Bu adam, ona ne olur olur bir hâcet çıkar.

“—Aman ben Hindistan’a gideceğim, orada şöyle para kazanılıyormuş, şöyle iyilikler varmış!” diyerekten, bakarsın biner tayyareye, oraya gider.

Azrail AS orada canını alır. Niçin? Orada, onun canı orada alınacak diye yazılmış.

Bunun bir hikayesini dinlemiştım. Azrail AS Süleyman AS’ın yanında duruyormuş. Ona mâlûm kimlerin ecelleri alınacak, canları alınacak. Bakmış ki orada, Süleyman AS’ın yanında birisi oturuyor. O adam da ta uzak bir memleketten, Çin’den meselâ... Buradan Çin’in arası ne kadar uzak. O adamın da yarın canının alınması lazım, Azrail AS hayrette kalmış:

“—Bu adam burada. Yarın da bunun canının alınması Çin’de filan yerde. Adam oraya nasıl gidecek? Allah bakalım ne yapar? demiş.”

Azrâil AS gidince, o adam Süleyman AS’a demiş ki:

“—Yahu ben bu adamdan korktum demiş, kimdi bu adam? Beni aman şimdi Çin’e at!” demiş.

O zaman Süleyman AS’ın da tayyareleri var, rüzgâra emretmiş, hemen bunu Çin’e atmış.

Azrail AS bakmış ki adam saatinde orada...

Hiç Cenâb-ı Hakk'ın işine akıl ermez. Allah kusurlarımızı affetsin...

Demek ki kimimizin nerede vefat edeceğini bilmiyoruz. Mesela hacda Arafat'tan döndük, işte Mina denilen yere geldik, orada bir yangın dolayısıyla arkadaşımızın birisi orada teslîm-i rûh eyledi. Şimdi bugün annesiyle kardeşi gelmiş,

“—Nasıl öldü hocaefendi?” diyerekten soruyorlar.

“—Eh takdîr-i ilâhî, murâd-ı ilâhî ecel orada yakalayacakmış, eh takdir böyleymiş, hükme razı olun!” dedik, teselli ettik gittiler.

Onun hiçbir şeyi yok, bir zahmet yok bir meşakkat yok, ecel burada onu yakaladı. Bu kadar, başka bir şey yok. Hani bir sıkıntıya düşer insan, çığnenir, yahut şöyle bir tazyikin altında kalır, vurulur murulur, öyle bir şey yok. Kalbi malbi de yok.

Allah, ecel geldi aldı gitti, hükm-ü ilâhî ama neden?

Ona bu sene hacca git dediler. Hacı kendisi, bu sene gitmese de olurdu ama canı orada çıkacak, o saatte alınacak, Binâen aleyh ona hac sevgisi verdirildi, hacca gideyim dedi, sevap kazanayın dedi, eh Arafat'ta hacılığını da tamamladı, ondan sonra rahatça orada ruhunu teslim etti gitti.

Allah makamını âlî eylesin...

n. Sıkışıkken Namaz Kılmamak

Bir de şimdi mesâil-i dîniyeden bahseden bir hadis.

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvûd ve Beyhâkî, Abdullah ibn-i Erkam RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁴

إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يَذْهَبَ إِلَى الْخَلَاءِ ،
وَأُقِيمَتِ الصَّلَاةُ ، فَلْيَذْهَبْ إِلَى الْخَلَاءِ

(حم.د.ن.ه.حب.ك. عن عبد الله بن أرقم)

RE. 28/13 (*İzâ erâde ehadüküm en yezhebe ile'l-halâi, ve ükîmeti's-salâtü, felyezheb ile'l-halâi.*)

(*İzâ erâde ehadüküm en yezhebe ile'l-halâi*) “Sizden biriniz helâyâ gitmek isterse...” (*Ve ukîmeti's-salâh*) “Namazın da kameti getirildi.” Ne olacak?

Namaz dursun, evvela git rahatla. Çünkü ibadette huzur lazım, böyle sıkışarak, bunalaraktan, darlık içerisinde namaz, namaz olmaz.

Namazda huzur lazım olduğu için git rahatla, ondan sonra Hakk'ın huzuruna rahatça dur.

¹⁴ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.483, no:16001; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.273, no:597; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.IV, s.337; Abdullah ibn-i Erkam RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.522, no:20066; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.238, no:1216.

Yemek de böyle. Açsın, iştahın da var, namaz vakti, yemek de konmuş ortaya, ezan da okundu ama benim iştahım da var yemeği yemeye... Öyleyse sen yemeği ye, karnını doyur, namaza durduğun vakitte aklın yemekte olmasın. Namaza durduğun vakitte aklın huzûr-u ilâhîyede olarktan rahatça namazını kıl.

Onun için, “Halâya git, ondan sonra abdestini tazele!” buyurmuşlar.

“—Eh ama cemaat kaçacak?”

Ne yapalım, murâd-ı ilâhî...

o. Yola Çıkarken Vedalaşın!

Taberânî ve Ebû Ya'lâ Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyuruyor:¹⁵

إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ سَفَرًا، فَلْيُسَلِّمْ عَلَى إِخْوَانِهِ؛
فَإِنَّهُمْ يَزِيدُونَهُ بِدُعَائِهِمْ، إِلَى دُعَائِهِ خَيْرًا

(طس.ع. عن أبي هريرة)

RE. 28/14 (*İzâ erâde ehadüküm seferen, felyüsellim alâ ihvânihî, feinna'llàhe yezîdühû bi-da'vetihim hayrâ.*)

¹⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.175, no:2842; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.42, no:6686; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.482, no:5284; Ebû Hüreyre RA'dan.

(*Izâ erâde ehadüküm seferen*) “Sizden biriniz yolculuk isterse, sefere çıkmak isterse, (*felyüsellim alâ ihvânihî*) kardeşlerine selâm versin.”

Bir yere gitmek istedik; gerek ticaret için olsun, gerek hac gibi olsun, nasıl olursa olsun. Giderken usulcacık kaçıp gitmek caiz değil.

“—Kimse duymasın gidivereyim, tayyareye biner giderim, nereye gittiğimi, nereye geldiğimi kimse de duymaz.”

Ha öyle değil, (*felyüsellim alâ ihvânihî*) selâm ver arkadaşlarına:

“—Ben artık filan yere gidiyorum, hakkınızı helal edin; gidip var gelmemek var, gelip bulmamak var.” de.

(*Feinna’llâhe yezîdühû bi-da’vetihim hayran*)

“Onlar da sana dua ederler:

‘—Yâ Rabbi! Bunun yolunu açık et, selametle gitsin, selametle gelsin... Rızkına da bolluk ver!’ derler.

O dualar sebebiyle sen de güzel şeyler kazanırsın.”

p. Kardeşine Tarla Veren Tamamını Versin!

İbn-i Abbas RA’dan, Taberânî rivayet etmiş: Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁶

¹⁶ Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XI, s.143, no:11302; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.532, no:42059; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.II, s.240, no:1220.

إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُعْطِيَ أَخَاهُ أَرْضًا فَلْيَمْنَحْهَا

إِيَّاهُ، وَلَا يُعْطِيهِ بِالثَّلْثِ وَالرُّبْعِ

(طب. عن ابن عباس)

RE. 28/15 (*İzâ erâde ehadüküm en yu'tiye ehâhü ardan felyemnehhâ iyyâhü, ve lâ yu'tîhi bi's-sülûsi ve'r-rubu'*.)

(*İzâ erâde ehadüküm en yu'tiye ehâhu ardan*)
“Sizden biriniz kardeşine bir toprak vermek isterse, (*felyemnehhâ iyyâhü*) onun tamamını, hepsini versin!”

Kardeşi dediği müslüman kardeşi.

(*Ve lâ yu'tîhi bi's-sülûsi ve'r-rubui*) “Üçte bir olarak, dörtte bir olarak vermesin; tamamını versin!” diyor.

Çiftlik sahibi, arazisi bol, birisine diyor ki:

“—Al bu araziyi sür, ek. Ek ama yarısı benim olsun, yarısı senin olsun; yahut ikisi senin olsun, birisi benim olsun.”

Neyse pazarlığa bağlı.

“—Sakın ha bunu böyle yapmayın! Onu ona bağışlayın, ‘Ek, hepsi senin olsun!’ deyin.”

Bu İslâmiyet Mekke'den Medine'ye geldi ya, muhacirin fukara, zuafâ hepsi. Tabii Ehli Medine'nin bağları bahçeleri var. Şimdi onlara karşı ilk devirde Cenâb-ı Peygamber bu emri verdi:

“—Onlara verdiğiniz tarlalardan bir Şey, bir hak istemeyin, eksinler biğsinler onların olsun. Siziin de başka tarlaların var, sen de onlarla meşgul ol!” dedi.

Fakat ne zaman ki MÜslümanlık rahatlandı, genişlendi, servet sahibi oldu insanlar, bu emir kalktı. Buna *mensuh* diyorlar. Bu nesh olundu. Nesh olundu ama, yine kıyamete kadar hükmü bakidir. Her zaman fakara bulunur, her zaman da servet sahibi bulunur.

Binâen aleyh, böyle bir yer verdiğin vakit bir fakaraya, bu fakaranın canını alırcasına:

“—Sen sür ek, yarısını da bana ver ben de rahat edeyim.”

Bu doğru bir Şey değil; fakaraya tamamını ver, o da geçinsin. Çok olanlar için...

Büyük çiftliklerde, bugün mesela arazilerin taksimindeki davalar buradan geliyor. Fakarada bir Şey, yok, ötekinin binlerce dönüm arazisi var. Bunu da fakaraya, zuafaya veriyor ama yarılama veriyor, Őu hesapla veriyor bu hesapla veriyor. O zavallı ancak boğazını doyurabiliyor, öteki de otomobillerle sefâ sürüyor.

Binâen aleyh bu insaflı bir Şey değildir. İnsan haddine göre, hareket etmeli. Bunu yaparsa, bundan dolayı da mes’ul olmaz, sevap kazanmış olur.

Allah kusurlarımızı affetsin...

Bundan tabii memleketin de çok faydası olur, milletin de faydası olur, sevgiye de büyük vesile olur. Şimdi bu araziden sana bu kadar yer verdim, on dönüm, yirmi dönüm, al bunu sen sür dedi, herifte daha var yüzlerce dönüm... E o adam, bunu bana bağışladı diyerekten bağışlayanı sever, elinden bir şey almıyor çünkü...

Li'llâhi'l-fâtihah!

Mehmed Zâhid KOTKU

25. 01. 1976 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/ Hadis Derslerine PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

